

D ů v o d y:

Dovolatelka vytýká odvolacímu soudu, že odmítl, obíráti se otázkou nedostatku pasivní legitimace z té příčiny, poněvadž tato námitka nebyla vznesena v řízení na soudě první stolice, že tento soud nemohl opodstatněnost této námítky zkoumati, a že podle civilního řádu soudního směl použiti pozůstalostních spisů, jimiž provedl důkaz, pouze k důkazním, nikoli k informativním účelům. Výtce té nelze upříti oprávněnosti, přihlédne-li se ku právní povaze dovolatelkou arci teprve ve druhé stolici vznesené námítky nedostatku pasivní legitimace, neboť ve skutečnosti nejde o tuto námitku, nýbrž o námitku nedostatku procesní způsobilosti, ku které dlužno dle ř. 6 odstavec první c. ř. s. hleděti z úřední povinnosti v každém období rozepře. Že ve skutečnosti jde o námitku nedostatku procesní způsobilosti, vyplývá z odvolacího přednesu, podle kterého bylo soudu první stolice v odvolacím řízení vytýkáno, že nepřihlédl k okolnosti, že žalovaná pozůstalost byla odevzdací listinou okresního soudu dědicům odevzdána každému jednou polovicí, že projednání pozůstalosti bylo dle ř. 174 nesp. řiz. prohlášeno za ukončené, tedy pozůstalost jako právnická osoba v době podání žaloby, t. j. dne 23. února 1923 již neexistovala a proto také nemohla býti žalována. Když není procesní stranou fyzická osoba, musí soud podle ř. 230 c. ř. s. zkoumati již při vyřízení žaloby, zda-li takové straně přísluší právní osobnost, a není-li tomu tak, musí postupovati dle ř. 7 c. ř. s. Odvolací soud konstatoval sám, že žalovaná pozůstalost byla odevzdací listinou okresního soudu dědicům odevzdána každému jednou polovicí, že projednání pozůstalosti bylo dle ř. 174 nesp. řiz. prohlášeno za ukončené, tedy pozůstalost jako právnická osoba v době podání žaloby t. j. dne 23. února 1923 již neexistovala. Neexistovala-li v době podání žaloby jako taková, jmenovitě nebyla-li jako taková schopna vcházení v platné závazky (§§ 865—869 obč. zák.), nebyla podle ř. 1 c. ř. s. způsobilou jako strana samostatně na soudu jednati. Toť jest podle ř. 7 c. ř. s. takový nedostatek procesní způsobilosti, který na příslušný příkaz soudní (§ 6 c. ř. s.) nemůže býti odstraněn. Proto měla býti žaloba již soudem první stolice podle ř. 230 c. ř. s. odmítnuta. Když se tak nestalo ani v druhé stolici, bylo tak podle ř. 510 c. ř. s. učiniti dovolacímu soudu, a bylo nejen rozsudky nižších stolic, nýbrž i jim předcházejší řízení pro zmatečnost zrušiti.

Čís. 4077.

Zákon ze dne 26. dubna 1923, čís. 99 Sb. z. a nař.

Zapraveno-li méně následkem početního omylu ve výpočtu vyrovnací kvoty, nenastává ještě nicotnost vyrovnání.

(Rozh. ze dne 29. července 1924, Rv I 1015/24.)

Žalobce byl nálezem rozhodčího soudu bursovního odsouzen, zaplatiti žalovanému 6.920 Kč. O žalobcově jmění bylo po té zahájeno řízení vyrovnací, jež skončilo soudně potvrzeným vyrovnáním, jímž se žalobce zavázal, zaplatiti věřitelům 45% vyrovnací kvoty; 25% kvoty bylo splatno do 31. srpna 1923, dalších 10% do 1. prosince 1923 atd.

Žalobce zaslal na prvou splátku dne 29. srpna 1923 poštovní spořitelnou 1.672 Kč 70 h, na druhou dne 30. listopadu 1923 646 Kč 60 h. Tvrdíc, že druhá splátka nebyla zapravena úplně, ježto činila 663 Kč 85 h, vymohla si žalovaná exekuci na žalobcovy movitosti pro celou pohledávku. Žalobě o zrušení exekuce bylo o b ě m a n i ž š í m i s o u d y vyhověno, o d v o l a c í m s o u d e m z těchto d ů v o d ů: Dle úmyslu zákona ze dne 26. dubna 1923, čís. 99. Sb. zák. a nař. nemůže úplné zapravení vyrovnací splátky, jež stalo se pouze omylem, míti v zápětí nicotnost vyrovnání, neboť již úvodní slova čl. III.: »totéž platí, nesplní-li . . .«, poukazují k tomu, že tento nový předpis měl býti postaven na roveň Šu 57 vyr. řádu, jako jeho doplněk, že tedy dle tohoto ustanovení nicotnost vyrovnání má nastati jen odsouzením dlužníka pro podvodný úpadek a dle čl. III. pro opožděné nebo neúplné zapravení vyrovnací kvoty, jež nastalo z úmyslu nebo hrubé nedbalosti. Tento smysl zákona vyplývá ze srovnání s Šem 58 vyr. řádu, dle něhož lze žalovati o bezúčinnost vyrovnání, došlo-li k vyrovnání podvodným jednáním anebo neoprávněným poskytnutím výhod jednotlivým věřitelům, aniž by byly splněny předpoklady Šu 57 vyr. řádu. Ježto čl. III. se přimyká k Šu 57 jest zřejmo, že neměly býti přísnější účinky nicotnosti vyrovnání stanoveny na mírnější předpoklady, než prohlášení vyrovnání bezúčinným. Vyrovnací řád má chrániti dlužníka a neodpovídalo by úmyslu zákonodárcovu, kdyby nepatrné přehlédnutí mělo aspoň v zápětí tak dalekosáhlé účinky. Toto žalobcovo nedopatření jest rozhodně méně závažným, než počínání si žalované, jež nejen si nepovšimla přeplatku 12 Kč 59 h při splátce dne 29. srpna 1923, nýbrž dne 19. prosince 1923 domáhala se povolení exekuce i pro onu část pohledávky, jež byla dne 30. listopadu 1923 již zaplacená.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Nesprávné posouzení právní spatřuje dovolatelka v tom, že odvolací soud vyložil mýlně předpis Šu 57 vyrovnávacího řádu ve znění článku III. zákona ze dne 26. dubna 1923 čís. 99 Sb. z. a nař. Míni, že předpis ten dlužno vykládati jako právo velicí omezeně, totiž že účinky tohoto předpisu nastávají bezpodmínečně a bezvýhradně »nesplní-li dlužník včas a plně potvrzeného vyrovnání«. Dovolatelčin právní názor, že jde o právo velicí, sluší arci schváliti, ale zde užiti jest ustanovení hmotného práva, obsaženého v Šu 1388 obč. zák. a to tím více proto, poněvadž podle Šu 63 vyrovnávacího řádu, pokud tento řád neustanovuje ničeho jiného, má býti užito obdobně předpisů úpadkového řádu, a není-li tam takových, předpisů civilního řádu, jurisdikční normy a jejich zákonů uvozovacích a tedy také civilním řádem soudním v Šu 419 c. ř. s. převzaté zásady onoho Šu 1388 obč. zák. o početních chybách a podobných zřejmých nedopatřeních, jakož i možnosti jejich nápravy beze škody pro súčasné. Odvolací soud tudíž nepochybil po stránce právního posouzení, když užil zásady Šu 1388 o. z. o. Nepochybil ani tím, že dřívější přeplatek a pozdější nedoplatek považoval za pouhou početní chybu, která dle Šu 63 vyr. řádu, Šu 419 c. ř. s. a Šu 1388 obč. zák. bez škodlivosti tomu, komu se přihodila, vždy může být napravena. Aby

mohla dovolatelka vůči žalobci odvoditi důsledky, opírající se o předpis Šu 57 vyrovnávacího řádu ve znění článku III. zákona ze dne 26. dubna 1923 čís. 99 Sb. z. a nař., byla by musila žalobce včas vyzvat, by sběhlý omyl napravil, ale on by to musil bezdůvodně odepřít. Dovolatelka toho ani netvrdila, tím méně dokázala, že by se tak bylo stalo. Stačí tedy v dalším, když bude poukázáno na správné, věci i zákonu vyhovující důvody odvolací stolice. —

Čís. 4078.

K žalobě dle čl. XLII uv. zák. k c. ř. s. jest oprávněn pouze, kdo má přímý m a j e t k o v ý zájem na zjištění stavu jmění nebo dluhů. Manžel, spravující manželčino jmění, potřebuje k žalobě takové jménem manželky zvláštní plné moci.

(Rozh. ze dne 29. července 1924, Rv I 1092/24.)

Manžel Anny J-ové, jedné z dědiček po Vojtěchu Z-ovi, domáhal se na pozůstalé vdově Boženě Z-ové, by byla uznána povinnou, předložit seznam jmění, zejména hotovostí a vkladů u peněžních ústavů v době zůstavitelova úmrtí a udati, co jí o tomto jmění neb o jeho zamlčení a zatajení jest známo a, by složila přísahu, že její údaje jsou správné a úplné a že v tom směru ničeho nezamlčela. *Procesní soud první stolice* žalobu zamítl. *Důvody:* Jedná se o žalobu podle čl. XLII uvozovacího zákona k c. ř. s. Ku žalobě takové jest oprávněn, kdo prokáže soukromoprávní zájem na tom, by stav jmění nebo dluhů byl zjištěn, a jest v nejistotě o jmění, které má býti vyjeveno. Soukromoprávní zájem musí býti vlastním majetkoprávním zájmem na tom, by nejistý stav jmění nebo dluhů byl zjištěn, aby žalující byl uchráněn majetkové újmy po případě získal zjištěním bezpečný právní základ pro vymáhání určitého svého majetkového práva. Vlastní soukromoprávní zájem jest tedy podstatným znakem pro posouzení oprávněnosti žaloby podle čl. XLII c. ř. s. V tomto případě žalobce doznává, že sám není dědicem pozůstalosti Vojtěcha Z-a, jehož pozůstalé jmění má býti zjištěno, a neudává také jiného vlastního soukromoprávního vztahu ku pozůstalostnímu jmění po Vojtěchu Z-ovi. Své oprávnění k této žalobě vlastním jménem opírá jen o osobní svůj vztah k Anně J-ové, své manželce (§ 91 obč. zák.), »že jest jejím zákonným zástupcem a ze zákona správcem jejího »volného« jmění (§ 1238 obč. zák.).« Leč tyto zákonné výsady manželovy neopravňují manžela, by svým jménem směl podati žalobu dle čl. XLII uvoz. zákona k c. ř. s., poněvadž jako zákonný zástupce a ze zákona správce »volného jmění« manželčina zastupuje, chrání, spravuje volné jmění manželky, tudíž jiné osoby, nikoliv své jmění, jen pro ni jedná a jen jejím jménem jednati má. Je-li jeho manželka Anna J-ová dědičkou pozůstalosti Vojtěcha Z-a, má jen »ona« soukromoprávní vlastní zájem na jmění pozůstalostním, z něhož realizace svého nároku dědického očekává, totiž rozmnožení svého »volného« jmění. Poněvadž pozůstalost po Vojtěchu Z-ovi dosud není projednána a dědicům odevzdána, nevtělil se ještě dědický nárok Anny Z-ové v právní držbu podílu a nelze mluvit ještě o jmění ve volné dispozici držitele